

**TALABALARDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI
RIVOJLANTIRISH METODIKASINI SHAKILLANTIRISH**

Hamrayeva Oynisa Farxod qizi

Farg'ona davlat universiteti katta o'qituvchisi

Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

S.Hakimova

Pedagogika psixologiya yo'nalishi 4-kurs talabasi

Kommunikativ kompetensiya, tilda, muhitda, shaxsiy aloqada, ishonchli va samarali bo'lishni anglatadi. Bu tushuncha, insonning gaplashish, yozish, tinglashish va tushunish, shuningdek, ijtimoiy muhitda mavzu o'zgartirish, javob berish va umumiy ravishda o'z fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini o'z ichiga oladi. Kommunikativ kompetensiya murabbiylar, ishlab chiqaruvchilar, biznes kishi va har bir kishining shaxsiy va professional rivojlanishida katta ahamiyatga ega. Ushbu ko'nikmalar hayotning bir qator sohalarida, shuningdek, o'qitish, rivojlanish va boshqa sohalar aloqador bo'lishi mumkin. Kommunikativ kompetensiya to'g'risidagi tushunchalar, shaxsiy rivojlanishning muhim jihatlaridan birini tashkil etadi va insonning o'zini har xil muhitlarda muvaffaqiyatli sodda voqeliklar bilan asosiy qilib uning o'z integritetini ta'minlashda o'z ahamiyatini o'ylab chiqaradi. Talabalarda kuchli kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirish ularning akademik muvaffaqiyati va kelajakdagi martaba istiqbollari uchun juda muhimdir. Bugungi o'zaro bog'liq dunyoda samarali muloqot qobiliyatlari shaxsiy va professional o'sish uchun juda muhimdir.

1. Multimodal aloqaning integratsiyasi. O'quv dasturiga multimodal aloqani kiritish talabalarning kommunikativ kompetentsiyasini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Ushbu yondashuv talabalarni turli xil muloqot shakllariga, jumladan og'zaki, yozma, vizual va raqamli rejimlarga jalb qilishni o'z ichiga oladi. Talabalarni turli xil vositalar orqali o'z fikr va g'oyalarini ifoda etishga undash orqali o'qituvchilar zamonaviy dunyoning murakkabliklariga mos keladigan muloqotga har tomonlama yondashishni rivojlantirishlari mumkin.

2. Tajribali o'rganish imkoniyatlari. Tajribali o'rganish imkoniyatlarini taqdim etish talabalarga real dunyo sharoitida muloqot qilish ko'nikmalarini mashq qilish va takomillashtirish imkonini beradi. Amaliyotlar, xizmatlarni o'rganish loyihalari va jamoat tashkilotlari bilan hamkorlikdagi tashabbuslar talabalarga turli xil auditoriyalar bilan muloqot qilish, qiyin muloqot senariylarini boshqarish va turli xil muloqot uslublariga moslashish imkoniyatini beradi. Bu tajribalar nafaqat

o'quvchilarning kommunikativ malakasini oshiradi, balki o'ziga ishonch va moslashish qobiliyatini ham oshiradi.

3. Madaniyatlararo muloqotga urg'u berish. Globallashtirilgan dunyoda madaniyatlararo muloqot qobiliyatlari ajralmas hisoblanadi. O'qituvchilar o'quv dasturiga madaniyatlararo muloqot tashabbuslarini, jumladan, xalqaro almashinuv dasturlarini, ko'p madaniyatli tadbirlarni va tilni singdirish tajribasini kiritishlari mumkin. Talabalarga turli xil madaniy nuqtai nazarlar va muloqot normalarini ochib berish orqali ular madaniyatlararo o'zaro ta'sirlar haqida nozik tushunchani rivojlantirishlari va madaniyatlararo muloqot muammolarini hal qilishda mohir bo'lishlari mumkin.

4. Texnologiya-integratsiyalashgan aloqa vositalari. Texnologiyani aloqa metodologiyalariga integratsiyalash talabalarning raqamli aloqadagi malakasini oshirishi mumkin. Videokonferensaloqa, virtual hamkorlik platformalari va raqamli hikoya qilish ilovalari kabi vositalardan foydalanish talabalarga virtual aloqaning rivojlanayotgan landshaftiga moslashib, raqamli muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi.

5. Teskari aloqaga yo'naltirilgan baholash strategiyalari. Teskari aloqaga yo'naltirilgan baholash strategiyalarini amalga oshirish o'qituvchilarga o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini oshirish ustida ishlayotganda ularga konstruktiv yo'l-yo'riq ko'rsatish imkonini beradi. Tengdoshlarning fikr-mulohazalari, o'z-o'zini baholash va davomiy baholash asoslari o'quvchilarga o'zlarining kuchli tomonlari va yaxshilanishi kerak bo'lgan sohalarni tan olishga yordam beradi, o'sish ongini rivojlantirishga va muloqot qobiliyatlarini doimiy ravishda rivojlantirishga yordam beradi.

6. Fanlararo aloqa loyihalari. Birgalikda fanlararo loyihalar talabalarga ko'p qirrali muloqot muammolarini hal qilish imkoniyatini beradi. Turli fanlar bo'yicha samarali muloqot qilishni talab qiladigan loyihalar ustida ishlash orqali talabalar muloqotni muammolarni hal qilish, bilimlarni uzatish va hamkorlik qilish vositasi sifatida yaxlit tushunishni rivojlantiradilar.

Xulosa:

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, talabalarning kommunikativ kompetensiyasini oshirish turli metodologiyalar va ilg'or tajribalarni o'zida mujassam etgan ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi. Multimodal muloqot, tajribaviy o'rganish, madaniyatlararo xabardorlik, texnologiya integratsiyasi, fikr-mulohazalarga yo'naltirilgan baholash va fanlararo hamkorlikni o'z ichiga olgan innovatsion strategiyalarni amalga oshirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning dinamik va o'zaro bog'langan dunyoda samarali muloqot qilish qobiliyatini samarali rivojlantirishlari mumkin. Kommunikativ

kompetentsiyani rivojlantirish metodologiyasini takomillashtirish va takomillashtirishda davom etar ekanmiz, biz talabalarni akademik, kasbiy va shaxsiy faoliyatida muvaffaqiyatga erishishlari uchun zarur bo'lgan muhim ko'nikmalar bilan jihozlaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hamrayeva, O. F. Q. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINI KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING AYRIM JIHATLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1), 537-544.
2. Hamroyeva, O. F. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINI KASBIY-KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(4), 985-991.
3. Hamrayeva, O. F. Q. (2023). OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINI KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING AYRIM JIHATLARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 3(1), 537-544.
4. Hamidovna, M. K. (2023). ABU NASR FOROBIYNING TA'LIM-TARBIYA BERISHGA OID PEDAGOGIK QARASHLARI. Journal of new century innovations, 35(1), 71-73.